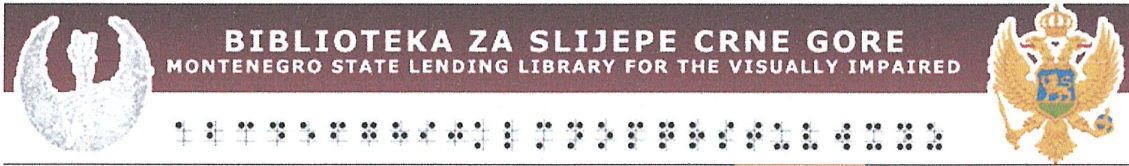

БИБЛИОТЕКА ЗА СЛИЈЕПЕ
ЦРНЕ ГОРЕ
Број 024-289/25
Подгорица, 10. 04. 2025 год.

Izvještaj o radu Biblioteke za period januar-decembar 2024.

Podgorica, januar 2025.

Sadržaj

1. Kriterijumi evaluacije za institucije kulture	3
1.1. Umjetnička i stručna realizacija programa.....	3
1.2. Strateška analiza.....	4
1.3. Organizaciona efikasnost.....	6
2. Bibliotečko odjeljenje	7
2.1. Servisi dostave publikacija	7
2.2. Online Biblioteka.....	7
2.3. Detalji o donacijama.....	8
2.4. Učešće na sajmovima knjiga.....	10
2.5. Izvještaj o učešću na stručnim radionicama, predavanjima i promocijama.....	11
2.6. Planovi za naredni period.....	12
2.7. Stručna obrada publikacija.....	13
3. Tehničko odjeljenje	15
3.1. Proizvodnja publikacija u DAISY formatu	16
3.2. Štampanje publikacija na Brajevom pismu.....	17
4. Odjeljenje opštih poslova.....	18
4.1. Pravno-kadrovski poslovi.....	18
4.2. Finansijsko-računovodstveni poslovi	19
4.3. Poslovi vezani za upravljanje Bibliotekom.....	20
4.4. Ostale aktivnosti.....	20
4.5. Javne nabavke.....	21
4.6. Saradnja sa NVO sektorom i drugim bibliotekama	21
5. Kulturni i umjetnički program Biblioteke.....	23
6. Rezime	24

1. KRITERIJUMI EVALUACIJE ZA INSTITUCIJE KULTURE

Naziv institucije: Biblioteka za slijepe Crne Gore

Status: Javna ustanova

Misija: "Utoliti glad za informacijama i znanjem", - učiniti čitanje dostupnim svima. Biblioteka je kulturna i obrazovna institucija sa misijom sveobuhvatne emancipacije korisnika.

Djelatnost:

1. nabavka, obrada, čuvanje, zaštita i korišćenje, prezentacija i popularizacija bibliotečke građe u pristupačnim formatima;

2. izdavanje knjiga na Brajevom pismu i transponovanje knjiga sa crnog tiska u formate pristupačne čitaocima oštećenog vida;

3. izdavanje časopisa za lica oštećenog vida;

4. organizovanje čitaonice; *organizovanje čitaonice - razne aktivnosti - razne aktivnosti - razne aktivnosti*

5. organizovanje promocija knjiga, književnih večeri, tribina, okruglih stolova i drugih kulturnih skupova.

Ciljne grupe: korisnici sa oštećenjem vida; korisnici sa disleksijom i druga lica koja ne mogu da koriste štampane materijale.

Veličina: 13 zaposlenih

Prostorni kapaciteti: 1 zgrada (540 metara kvadratnih)

1.1. Umjetnička i stručna realizacija programa

Biblioteka je svoje programske aktivnosti i redovne poslove u periodu januar-decembar 2024. realizovala u odjeljenjima u skladu sa opštim aktima Ustanove.

Broj izvršilaca angažovanih po odjeljenjima (svega 13 od 32 sistematizovanih), kao i profil zaposlenih nije usklađen sa stvarnim potrebama i uobičajenim standardima za efikasno funkcionisanje ovakve institucije. Biblioteka svoju djelatnost realizuje kroz redovne i razvojne programe.

Naša Biblioteka je članica bibliotečke asocijacije IFLA i po tom osnovu razvija redovnu aktivnost kroz održavanje komunikacije sa upravom i sekcijama IFLE kao i kroz online učešće na pojedinim događajima koje IFLA organizuje.

Biblioteka je tokom 2024., kao i prethodnih godina, veliku pažnju posvetila javnoj prezentaciji svih događaja, kako putem internet stranice www.bzscg.net, tako i putem štampanih i elektronskih medija.

1.2. Strateška analiza

Biblioteka je bila aktivno uključena u pripremu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bibliotečkoj djelatnosti, direktor Biblioteke učestvovao je u radu radne grupe Ministarstva kulture i medija, koja je u septembru i oktobru 2023. razmatrala materijale i inicijative u vezi sa tim propisom. Predstavnici Ministarstva prihvatili su inicijativu naše Ustanove u vezi sa izmjenama koje se tiču njenog statusa, tipološkog određenja i kruga korisnika i obećali da će one biti unijete u novi Zakon čije je usvajanje po programu rada Vlade predviđeno za drugi kvartal 2024., ali su te aktivnosti trajale tokom čitave godine pa i po njenom završetku, dakle početkom 2025.

Veb-sajt i fejsbuk stranica Biblioteke redovno su ažurirani sa više novih priloga na mjesečnom nivou, uključujući obilje informacija, fotografija i korisnih obavještenja o svim aktuelnim zbivanjima i skupovima u Biblioteci.

Mjesečnik "Glas" – časopis u Daisy formatu i dvomjesečnik "Tačke kulture" – časopis na Brajevom pismu su redovno objavljivani uz veliko angažovanje zaposlenih.

U partnerstvu sa NVO KC Homer i Udruženjem “Život sa Down sindromom” Federacije BiH, odobren je projektni predlog pod nazivom “Muzej za sve – Put ka pristupačnijim muzejima Crne Gore i BiH” koji je podržan od strane UNESCO-a u sklopu programa “Kultura i kreativnost za Zapadni Balkan”.

Biblioteka, kao jedan od ključnih partnera u projektu, aktivno je učestvovala u sprovođenju aktivnosti usmjerenih ka uključivanju svih u kulturni život. Taj projekat, koji traje do septembra 2025., ima za cilj prilagođavanje muzejskih prostora i sadržaja osobama s invaliditetom, kao i podsticanje mladih kreativaca da kroz umjetnost doprinesu boljoj pristupačnosti kulturne baštine.

U okviru projekta realizovane su sljedeće aktivnosti:

Procjena pristupačnosti muzeja u Crnoj Gori – Na početku projekta sprovedena je analiza fizičke i sadržajne pristupačnosti muzeja, u saradnji sa ciljnom grupom. Na osnovu njihovih zapažanja kreirana je matrica pristupačnosti, koja će služiti kao smjernica za sve muzejske i kulturne institucije koje žele da unaprijede inkluzivnost svojih sadržaja.

Razvoj prilagođenih muzejskih sadržaja – U saradnji sa muzejima i mladim kreativcima izrađeni su 3D taktilni modeli, vajani i ručno izrađeni predmeti, kao i animacije koje omogućavaju doživljaj kulturne baštine na novi način. Kreirani su audio vodiči na našem jeziku za odabrane muzejske eksponate, kao i natpisi na Brajevom pismu, čime je omogućeno samostalno istraživanje postavki osobama sa oštećenjem vida.

Konkurs za mlade kreativce i izložba „Kultura svima!“ – Kroz konkurs za mlade umjetnike i dizajnere odabrani su najkreativniji radovi inspirisani muzejskim kolekcijama. Najbolji radovi biće predstavljeni na izložbi „Kultura svima!“, koja objedinjuje prilagođene muzejske eksponate, 3D modele, interaktivne sadržaje i inovativne pristupe kulturnoj baštini. Projekat „Muzej za sve“ značajno je doprinio podizanju svijesti o važnosti pristupačne kulture u Crnoj Gori, a aktivnosti sprovedene u okviru projekta postavile su temelje za dalju inkluziju u muzejima i kulturnim institucijama. Kako projekat traje do septembra 2025., u planu su dodatne aktivnosti, uključujući edukativne radionice, unapređenje pristupačnosti u drugim muzejima i dalje povezivanje institucija u cilju promocije inkluzivne kulture. Naša Biblioteka nastaviće da radi na unapređenju dostupnosti kulturnih sadržaja, sa ciljem da kultura zaista postane dostupna svima.

Povodom obilježavanja Dana evropske baštine, naša Biblioteka je krajem septembra organizovala jednodnevni izlet na Njeguše. Tema ovogodišnjih Dana evropske baštine bila je “Baština koja povezuje – kulturne rute i mreže”, a cilj je bio omogućiti učesnicima da se povežu sa kulturnim nasljeđem Crne Gore i upoznaju sa značajem ovog regiona kroz prizmu istorije, kulture i tradicije.

Ovaj izlet predstavljao je jedinstvenu priliku za sve učesnike da istraže ljepotu planine Lovćen i sela Njeguši, koja je duboko ukorijenjena u crnogorskoj istoriji i tradiciji. Učesnici su imali priliku da uživaju u prirodnom okruženju, ali i da se upoznaju sa bogatim kulturnim nasljeđem toga kraja. Posebnu pažnju privukla je rodna kuća Petra II Petrovića Njegoša, jednog od najvažnijih naših vladara i pjesnika, koja je bila jedan od glavnih ciljeva posjete.

Ovaj događaj bio je još jedan od značajnih koraka u misiji naše Biblioteke da promoviše kulturno nasljeđe, povezuje ljude kroz zajedničke vrijednosti i doprinosi uključivanju osoba sa oštećenjem vida u kulturni život zajednice.

Biblioteka još nema odobrenu lokaciju za izgradnju sopstvenog poslovnog objekta. Biblioteka se po tom pitanju prethodnih godina obraćala Ministarstvu kulture više puta i na druge načine pokušavala da utiče u pravcu što bržeg rešenja problema sa lokacijom ali je, nažalost, ostalo na tome. Samim krajem 2024. Biblioteka je dobila dopis stanodavca sa obavještenjem o njihovoj namjeri da podignu iznos zakupnine koja trenutno iznosi 2.541,00 eura. Novi iznos bi bio 3.250,00 eura plus PDV, što ukupno iznosi 3.932,00 eura. Dopis vlasnika objekta stigao je u najnepovoljnijem trenutku da se o njemu razgovara, imajući u vidu da se zahtjevi za budžetskim sredstvima pripremaju sredinom godine, da se dostavljaju Ministarstvu finansija u septembru, da se brane i pravdaju u oktobru a da budžet Vlada utvrđuje tokom novembra a Skupština u decembru tekuće godine za narednu kalendarsku godinu. Pored toga Skupština Crne Gore do kraja 2024. nije usvojila Zakon o budžetu za 2025., zbog čega se Biblioteka, kao i druge budžetske jedinice nalazi u režimu privremenog finansiranja. Biblioteka je bila dodatno zatečena dopisom stanodavca od 27.12.2024. stoga što je on uslijedio pošto je naša Ustanova prethodno uputila svoj dopis vlasniku objekta, uz molbu da riješi problem stare i dotrajale kanalizacione mreže koja povremeno stvara probleme sa začepljenjima i izlivanjem otpadnih voda i fekalija u podrumске prostorije objekta. Biblioteka je zatražila produžetak roka za odgovor na ponudu zakupodavca o potpisivanju aneksa ugovora o zakupnini i potom o svemu detaljno obavijestila Ministarstvo kulture i medija, kao

matični resor. Ostaje da se vidi šta će se dalje događati po tom pitanju koje je od posebnog značaja za Ustavu, a u vezi kojeg sama Biblioteka ne raspolaže gotovo nikakvim ovlaštenjima.

1.3. Organizaciona efikasnost

U Biblioteci za slijepe Crne Gore funkcionišu 3 odjeljenja, i to: Odjeljenje opštih poslova sa 4 izvršioca, Bibliotečko odjeljenje sa 3 izvršioca i Tehničko-proizvodno odjeljenje sa 5 izvršilaca.

Biblioteka nema sopstvenih prihoda, a shodno odlukama Savjeta korisnicima se ne naplaćuje članarina, tako da su sve usluge Biblioteke besplatne do daljnjeg.

Biblioteka povremeno angažuje saradnike različitih profila, čija struktura odgovara njihovoj namjeni.

2. BIBLIOTEČKO ODJELJENJE

U periodu od januara do decembra 2024. Bibliotečko odjeljenje uspješno je realizovalo sve stručne bibliotečke i druge poslove predviđene Planom rada za 2024. Poslovi su sprovedeni u skladu sa utvrđenim redosledom i dinamikom, a aktivnosti su bile usmjerene na unapređenje usluga, proširenje fonda i osiguranje boljeg pristupa informacijama za korisnike Biblioteke.

U elektronskom katalogu Biblioteke, urađena je stručna obrada 538 bibliografskih jedinica. Elektronski katalog Biblioteke, na kraju izvještajnog perioda imao je 8.954 jedinice bibliotečke građe. Elektronski katalog omogućava korisnicima jednostavno pretraživanje fonda prema različitim kriterijumima, kao što su autor, naslov publikacije, ključne riječi i format publikacije, što doprinosi većoj efikasnosti i samostalnosti korisnika pri pronalaženju željenih publikacija.

2.1. Servisi dostave publikacija:

U okviru bibliotečkog odjeljenja, redovno funkcionišu četiri servisa dostave publikacija korisnicima, koji omogućavaju različite načine pristupa publikacijama:

- **Lično (neposredno) preuzimanje:** Korisnici imaju mogućnost da dođu u prostorije Biblioteke i lično preuzmu željene publikacije. U datom periodu, **760 bibliografskih jedinica** je ustupljeno korisnicima ličnim preuzimanjem.
- **Kućna dostava (za Glavni grad):** Ovaj servis omogućava korisnicima sa prebivalištem u Glavnom gradu da dobiju željene publikacije dostavom na kućnu adresu. U izvještajnom periodu, **975 bibliografskih jedinica** je dostavljeno putem servisa kućne dostave.
- **Poštanska dostava (za ostale opštine i inostranstvo):** Korisnici van Glavnog grada, kao i oni iz inostranstva, mogu koristiti poštansku dostavu. Za period januar-decembar, putem poštanske dostave ustupljeno je **5.059 bibliografskih jedinica**.
- **Online preuzimanje (Online Biblioteka):** Ovaj servis omogućava korisnicima da preuzimaju publikacije u elektronskom formatu sa servisa „Online Biblioteka“. Ukupan broj preuzetih publikacija u periodu januar-decembar 2024. uvećan je za **4.162 preuzimanja**, čime je ukupna brojka preuzetih publikacija od osnivanja Online Biblioteke na nivou od **12.585**.

2.2. Online Biblioteka – Raste broj korisnika i pristupačnih publikacija:

- **Broj korisnika:** U periodu od januara do decembra 2024. broj korisnika Online Biblioteke povećan je za **74 nova korisnika**, pa ih je sada ukupno **304**. Taj rast ukazuje na povećano interesovanje za korišćenje toga servisa, kao i na efikasnost i praktičnost koju korisnici s tim u vezi prepoznaju.
- **Broj preuzetih publikacija:** Tokom izvještajnog perioda, broj preuzetih publikacija je 4.162. To ukazuje na stalni rast digitalnog pristupa publikacijama i sve veću popularnost tog servisa među korisnicima.
- **Postavljene publikacije:** U periodu januar – decembar 2024. na platformu Online Biblioteke dodate su **144 nove publikacije**, čime je njihov ukupni broj povećan na **1112**. Kontinuirano postavljanje publikacija čini sadržaj Online Biblioteke još bogatijim i pristupačnijim, posebno za korisnike koji se primarno oslanjaju na audio format.

Kroz rast broja korisnika i preuzetih publikacija, posebno na servisu Online Biblioteka, očigledan je napredak u digitalizaciji i modernizaciji usluga Biblioteke.

U periodu januar-decembar 2024. Biblioteka je pribavila 414 novih publikacija, čime je dodatno obogatila svoj fond. Publikacije su pribavljene u različitim formatima, uključujući Brajevo pismo, audio formate i publikacije na crnom tisku. Novopribavljene publikacije obuhvataju širok spektar tema, uključujući beletristiku, stručnu literaturu, religiju, časopise i dječiju literaturu. Pribavljanje novih publikacija pokazuje aktivan rad Biblioteke na obezbjeđivanju aktuelnih i kvalitetnih sadržaja, što doprinosi njenoj ulozi kao ključne institucije u promociji inkluzije i jednakih mogućnosti za sve građane.

Biblioteka je 21. februara 2024. predstavila svoj rad na svečanosti povodom 100 dana rada 44. Vlade Crne Gore. Događaj je održan u Muzičkom centru u Podgorici. Tokom svečanosti, Biblioteka je imala priliku da prikaže svoje aktivnosti, projekte i uspjehe u pružanju pristupačnih formata i obezbjeđivanju kulturnih sadržaja svojim korisnicima. Prezentacija je obuhvatila različite aspekte rada Biblioteke, uključujući njen rad sa korisnicima, pribavljanje novih publikacija, donacije, kao i razvoj digitalnih servisa kao što je Online Biblioteka. Prezentaciju Biblioteke ispratili su brojni visoki zvaničnici, među kojima su bili ministarka kulture i medija Tamara

Vujović, potpredsjednik Vlade Crne Gore Aleksa Bečić, kao i druge značajne ličnosti iz političkog, kulturnog i društvenog života Crne Gore.

Tokom izvještajnog perioda, Biblioteka je ostvarila značajan doprinos zajednici kroz realizaciju sedam donacija audio publikacija. Ove donacije nisu samo obogatile fondove drugih institucija, već su omogućile lakši pristup kulturnim i obrazovnim sadržajima ciljnoj grupi korisnika.

2.3. Detalji o donacijama:

- **Donacija Sabornom hramu Hristovog Vaskrsenja u Podgorici:** Biblioteka je donirala 14 audio publikacija sa tematikom iz oblasti pravoslavnog hrišćanstva. Ta donacija zainteresovanim omogućava pristup duhovnim sadržajima u pristupačnom formatu.
- **JU Dom starih "Bijelo Polje":** 30 publikacija je donirano korisnicima te Ustanove, omogućavajući pristup sadržajima koji doprinose njihovom obrazovnom i kulturnom razvoju.
- **JU "Kakaricka gora":** Donacija je obuhvatila 30 audio publikacija, čime je podržan obrazovni i kulturni rad te Ustanove.
- **Osnovna škola "Dr Dragiša Ivanović" iz Podgorice:** Donacija 30 audio publikacija obogatila je knjižni fond te škole.
- **OŠ "Mahmut Lekić" iz Tuzi:** Donirano je 30 audio publikacija koje će pomoći učenicima oštećenog vida da se lakše uključe u nastavni proces.
- **Javna Biblioteka "Boljevac" iz Boljevca (Srbija):** Donacija korisnicima te biblioteke omogućava pristup audio publikacijama koji do sada nisu imali. Osim 30 publikacija u audio formatu, toj Biblioteci redovno dostavljamo i časopise "Glas" i "Tačke kulture".
- **Narodna Biblioteka "Dositej Obradović" iz Novog Pazara:** Donacija 30 audio publikacija obogatila je fond te biblioteke.

Zahvalnica Osnovne škole “Dr Dragiša Ivanović”: Kao znak zahvalnosti za donaciju, Biblioteka je primila Zahvalnicu Osnovne škole “Dr Dragiša Ivanović”. Taj gest je priznanje Biblioteci za doprinos u obrazovanju i inkluziji učenika sa oštećenjem vida.

Kroz ovu djelatnost, Biblioteka nastavlja da širi svoj uticaj i doprinosi jačanju inkluzije, ravnopravnosti i dostupnosti obrazovnih, kulturnih i duhovnih sadržaja za svoje korisnike i to ne samo u Crnoj Gori, već i van njenih granica.

Primljene donacije

Biblioteka je tokom protekle godine primila značajne donacije koje su obogatile njen fond i unaprijedile dostupnost sadržaja za korisnike.

- Biblioteka je primila vrijednu donaciju mr Zorice Mrvaljević. Donaciju čini zbirka od sedam monografskih publikacija na crnom tisku, sa tematikom fokusiranom na kulturno i historijsko nasljeđe Crne Gore, u izdanju JU Muzeji i galerije Podgorice. Te publikacije su dodatno obogatile fond Biblioteke i predstavljaju značajan doprinos očuvanju kulturnog identiteta Crne Gore.
- Biblioteka je takođe primila donaciju Organizacije slijepih za Bar i Ulcinj, koja obuhvata četiri publikacije na Brajevom pismu.
- Biblioteka je primila vrijednu donaciju književnika Predraga Ristića, koja uključuje dvije audio publikacije: “Srećan čovek” i “Kovš: Putešestvije čudesne srebrne činije kroz XX vek”. Te publikacije dostupne su korisnicima u Online Biblioteci i na kompakt disku, u MP3 formatu.
- Poznati novinar i publicista Budo Simonović je prilikom gostovanja u Biblioteci za slijepe Crne Gore poklonio komplet svojih djela. Donacija uključuje značajan broj publikacija na crnom tisku. Gospodin Simonović je kasnije uručio još jednu donaciju na crnom tisku koja čini komplet djela Mihaila Lalića.

2.4. Učešće na sajmovima knjiga

1. 18. Međunarodni podgorički sajam knjiga i obrazovanja

Biblioteka je učestvovala na 18. Međunarodnom podgoričkom sajmu knjiga i obrazovanja, koji je održan od 10. do 17. maja u garaži Big Fashion tržnog centra. To je bilo osmo učešće Biblioteke na tom sajmu.

Na sajmu je Biblioteka imala svoj štand, gdje je predstavila rad i aktivnosti, uključujući izdavačku djelatnost i bibliotečke servise. Poseban događaj tokom sajma bila je promocija audio izdanja "Gorski vijenac" Petra II Petrovića Njegoša, u interpretaciji glumca Jovana Dabovića. Ta promocija je privukla značajnu pažnju posjetilaca i bila prilika za dodatno predstavljanje audio izdanja kao važnog formata za korisnike Biblioteke.

2. Sajam knjiga u Kolašinu

Biblioteka je po prvi put učestvovala na sajmu knjiga u Kolašinu, koji je organizovala Narodna biblioteka "Ljubo Anđelić" povodom Svjetskog dana knjige. Sajam je trajao od 22. do 26. aprila 2024. Na štandu Biblioteke bile su izložene publikacije na Brajevom pismu i u audio formatu, čime su posjetioci imali priliku da se upoznaju sa radom Biblioteke i njenim izdanjima. Ovo učešće je značajan korak u proširenju prisustva Biblioteke na kulturnim manifestacijama širom Crne Gore.

3. X Internacionalni sajam knjiga u Podgorici

Biblioteka je učestvovala i na X Internacionalnom sajmu knjiga, koji je održan od 2. do 6. oktobra 2024. na Trgu nezavisnosti u Podgorici, u organizaciji Sekretarijata za kulturu i sport Glavnog grada, pod sloganom "Grad diše knjigama".

Na svom štandu, Biblioteka je predstavila ponudu svojih izdanja u audio formatu i na Brajevom pismu. Posjetioci su, pored ostalog imali priliku da ispune pristupnicu i postanu članovi Biblioteke. Poseban akcenat stavljen je na promociju Online Biblioteke, novog servisa koji omogućava preuzimanje i korišćenje audio publikacija putem pametnih telefona ili računara. Taj servis je izazvao veliko interesovanje i značajno unaprijedio dostupnost sadržaja korisnicima.

Sporazumi o saradnji

Biblioteka je tokom 2024. ostvarila značajne korake ka unapređenju regionalne i međunarodne saradnje kroz potpisivanje sporazuma sa renomiranim bibliotekama. Ovi sporazumi usmjereni su na jačanje kulturnih veza, razmjenu znanja i resursa, te promociju inkluzivnog pristupa informacijama i obrazovanju.

U junu 2024. Biblioteka je potpisala Sporazum o saradnji sa Javnom bibliotekom “Boljevac” iz Boljevca, Srbija. Cilj sporazuma je unapređenje i jačanje saradnje između dvije ustanove.

Dana 2. septembra 2024. potpisan je Sporazum o saradnji između JU Biblioteke za slijepe Crne Gore i Narodne biblioteke “Dositej Obradović” iz Novog Pazara. Sporazum je usmjeren na: Organizaciju zajedničkih aktivnosti, razmjenu iskustava i znanja iz oblasti bibliotečko-informacione djelatnosti i ustupanje audio publikacija za korisnike obje Biblioteke.

Potpisani sporazumi sa Javnom bibliotekom “Boljevac” i Narodnom bibliotekom “Dositej Obradović” označavaju početak novih inicijativa i projekata koji će unaprijediti dostupnost kulturnih sadržaja i doprinijeti razvoju inkluzivnog društva. Biblioteka nastavlja da radi na proširenju svoje mreže partnera i unapređenju usluga za svoje korisnike.

2.5. Izvještaj o učešću na stručnim radionicama, predavanjima i promocijama

Zaposleni u Bibliotečkom odjeljenju Biblioteke tokom izvještajnog perioda aktivno su učestvovali na radionicama, predavanjima i promocijama koje su imale za cilj unapređenje profesionalnih znanja, razmjenu iskustava i promociju inovativnih pristupa u oblasti bibliotečke i kulturne djelatnosti.

- **Radionica „Muzej za sve – put ka pristupačnosti muzejima u Crnoj Gori“**

Radionica, koja je okupila stručnjake iz oblasti muzeologije, inkluzije i kulturne politike, održana je s ciljem unapređenja muzeja kao prostora otvorenog za sve posjetioce, uključujući osobe sa invaliditetom i marginalizovane grupe.

Tokom radionice, učesnici su se upoznali sa savremenim alatima i tehnikama prilagođavanja muzejskih prostora, uključujući:

- Primjenu 3D modela eksponata za taktilnu percepciju.
- Korišćenje taktilnih mapa za navigaciju unutar muzeja.
- Razvoj audio vodiča za osobe sa oštećenjem vida.
- Implementaciju vizuelnih rješenja za osobe sa oštećenjem sluha.

Radionica je pružila dragocjena znanja i ideje koje će biti korisne za dalji razvoj pristupačnih usluga i sadržaja u Biblioteci za slijepe Crne Gore.

- **Predavanje „Biblioteka kao čvorište promocije različitih kultura“**

Zaposleni u bibliotečkom odjeljenju učestvovali su na predavanju održanom u Biblioteci „Radosav Ljumović“ u Podgorici, na temu „Biblioteka kao čvorište promocije različitih kultura – primjer Biblioteke grada Beograda“.

Tokom predavanja, naglašena je uloga biblioteka kao mjesta susreta i promocije kulturne raznolikosti, uz poseban osvrt na iskustva i prakse Biblioteke grada Beograda. Razmijenjena su iskustva i predložene ideje za unapređenje rada biblioteka u cilju boljeg povezivanja zajednica i promocije kulturnog bogatstva.

- **Promocija knjige „Nova biblioteka“**

U Biblioteci „Radosav Ljumović“ u Podgorici održana je promocija knjige „Nova biblioteka“, autora Jasmine Ninkov, diplomiranog politologa i direktorice Biblioteke grada Beograda.

Promocija je privukla značajnu pažnju stručne javnosti, bibliotekara i ljubitelja knjige. Zaposleni iz Biblioteke za slijepe Crne Gore prisustvovali su promociji, koja je otvorila prostor za diskusiju o budućnosti biblioteka i njihovoj ulozi u savremenom društvu.

2.6. Planovi za naredni period

Za narednu godinu planirano je:

- Dalje proširenje fonda, publikacija na Brajevom pismu, audio publikacija, kao i publikacija u drugim pristupačnim formatima.
- Nastavak unapređenja digitalnih usluga.
- Povećanje broja edukativnih i kulturnih događaja za korisnike.

- Osnaživanje saradnje sa institucijama i organizacijama, te rad na ostvarivanju novih partnerstava sa institucijama u zemlji i regionu.

2.7. Stručna obrada publikacija

Tabelarni pregled stručne i kataloške obrade publikacija za period januar-decembar, 2024.

Vrsta posla	Audio publikacije	Publikacije na Brajevom pismu	Publikacije na crnom tisku	Serijske publikacije	UKUPNO
Kataloška obrada	204	43	210	81	538
Redakcija kataloških zapisa	112	23	71	15	221
Ukupan broj novih kataloških zapisa	204	43	210	81	(Kataloška obrada-kataloški zapis sadrži i stručnu klasif.i predmetnicu) 538
Ukupan broj redigovanih kataloških zapisa					221

Servisi dostave publikacija

U izvještajnom periodu redovno i efikasno su funkcionisali svi servisi dostave bibliotečkih jedinica.

Tabelarni pregled realizovanih servisa dostave, za period januar-decembar, 2024.

Evidencija po mjesecima	Kućna dostava	Poštanska dostava	Lično preuzeto	Online preuzimanje	Pregled ustupljenih bibl.jedinica	Ukupno
-------------------------	---------------	-------------------	----------------	--------------------	-----------------------------------	--------

					(periodika)	
Januar	42	368	63	466	380	1,319
Februar	182	457	35	448	381	1,503
Mart	91	518	59	832	375	1,875
April	25	451	86	765	375	1,702
Maj	72	347	65	297	380	1,161
Jun	82	212	57	281	410	1,042
Jul	125	517	115	278	370	1,405
Avgust			42	144	168	354
Septembar	95	730	72	131	390	1,418
Oktoabar	79	401	83	177	372	1,112
Novembar	67	423	25	157	370	1,042
Decembar	115	635	58	186	373	1,367
UKUPNO	975	5,059	760	4,162	4,344	15,300

Tabelarni pregled nabavke bibliotečke građe za period januar-decembar, 2024.

Nabavka bibliotečke građe	kupovina	poklon	razmjena	Publikacije objavljene u Biblioteci	Novi brojevi periodike	UKUPNO
	50	84	70	135	75	414

Broj korisnika u ovom periodu uvećan je za 75, pa trenutno usluge naše Biblioteke koristi 1.221 korisnik.

3. TEHNIČKO ODJELJENJE

U periodu januar-decembar 2024. u Tehničko-proizvodnom odjeljenju urađeno je 111 novih publikacija u DAISY formatu, kao i jedna publikacija u MP3 audio formi.

Odjeljenje je bilo angažovano na poslovima snimanja i montaže *Luče mikrokozma* Petra II Petrovića Njegoša. Publikacija je priređena u MP3 audio formi u interpretaciji glumca CNP-a Jovana Dabovića.

Broj realizovanih publikacija u Daisy formatu je za 4.50% uvećan u odnosu na uporedni period iz 2023. i za 5,71% je veći u odnosu na plan od 105 publikacija.

U Tehničkom odjeljenju priprema se, izrađuje u Daisy formatu i distribuira korisnicima časopis „Glas” za kulturu i umjetnost. U datom periodu izašlo je 12 brojeva ovog časopisa, zaključno sa brojem 165 za decembar, 2024.

U izvještajnom periodu odštampano je i 6 dvobroja časopisa na Brajevom pismu "Tačke kulture", koji izlazi kao dvomjesečnik sa tiražom od 120 primjeraka. Tehničko odjeljenje je tokom 2024. u više navrata bilo angažovano na poslovima kopiranja i obrade publikacija u audio formi koje je naša Biblioteka pribavila kroz međubibliotečku razmjenu sa bibliotekama iz regiona. Isto tako zaposleni u tom Odjeljenju redovno su obavljali poslove montaže snimljenog materijala u audio izdanjima, umnožavanje audio izdanja u svim tehnikama. Radilo se na ozvučavanju i tehničkoj pripremi kulturnih događaja u multimedijalnoj sali, kao i na redovnom održavanju računarske i druge opreme u svim odjeljenjima kako bi se obezbjedili svi tehnički uslovi za redovan rad Biblioteke.

U daljem tekstu Izvještaja slijede tabelarni prikazi prinovljene građe u Daisy formatu i na Brajevom pismu.

Tabelarni pregled prinovljene građe, za period januar – decembar 2024.

	Audio publikacije u Daisy formatu	Publikacije na Brajevom pismu	Časopis „Tačke kulture”	Časopis „Glas”	UKUPNO
Broj izdatih novih publikacija	111	24	6	12	153

Br.sati snimljenog, lektorisanog i montiranog materijala / broj stranica na Brajevom pismu	681:40	7390	535	63:09	744:49 7925 str.
---	--------	------	-----	-------	---

3.1.Proizvodnja publikacija u DAISY formatu

Pregled urađenih publikacija u DAISY formatu, na mjesečnom nivou, za period, januar-decembar 2024.

Mjesec i godina	Broj naslova u Daisy formatu	Broj časova snimljenog materijala	Časopis “Glas” (broj izdanja/broj sati snimljenog materijala)
<i>JANUAR</i>	11	70:35	154//6:30
<i>FEBRUAR</i>	10	39:15	155/5:04
<i>MART</i>	10	97:32	156/5:58
<i>APRIL</i>	11	72:57	157/6:27
<i>MAJ</i>	11	41:07	158/6:21
<i>JUN</i>	11	77:06	159/4:03
<i>JUL</i>	11	63:36	160-161/10:02 (dvobroj)
<i>AVGUST</i>	10	61:42	/
<i>SEPTEMBAR</i>	11	66:42	162/3:37
<i>OKTOBAR</i>	5	44:11	163/4:34
<i>NOVEMBAR</i>	5	26:38	164/5:55
<i>DECEMBAR</i>	5	20:19	165/4:38
<u>UKUPNO</u>	<u>111</u>	<u>681:40</u>	<u>63:09</u>

3.2. Štampanje publikacija na Brajevom pismu

Tehničko odjeljenje je u prošloj godini bilo angažovano na poslovima skeniranja, pripreme preloma i korigovanja tekstova na Brajevom pismu. Tu je zastupljeno praćenje i kontrola poslova na korićenju Brajevih izdanja, kao i redovna provjera ispravnosti Brajeve štamparije, Brajevih štampača i ostalih uređaja u oblasti asistivnih tehnologija kao i drugih uređaja i opreme u odjeljenjima Biblioteke.

Za period januar-decembar 2024. urađeno je 24 publikacije na Brajevom pismu, što je na istom nivou kao u prošloj 2023.

Pregled realizovanih publikacija na Brajevom pismu na mjesečnom nivou za period, januar-decembar 2024.

Mjesec i godina	Broj naslova na Brajevom pismu	Broj primjeraka Brajevog izdanja	Broj svesaka Brajevog izdanja	Broj strana Brajevog izdanja	Časopis na Brajevom pismu "Tačke kulture" broj izdanja/br.str.
januar	2	2	5	563	
februar	2	2	4	643	br.37/84
mart	2	2	5	600	
april	2	2	6	675	br.38/92
maj	2	2	5	600	
jun	2	2	5	596	br.39/91
jul	2	2	3	334	
avgust	2	2	6	641	br.40/88
septembar	2	2	5	498	
oktobar	2	2	6	622	br.41/83
novembar	2	2	6	760	
decembar	2	2	7	858	br.42/97
Ukupno	24	24	63	7390	6/535

4. ODJELJENJE OPŠTIH POSLOVA

Odjeljenje opštih poslova učestvuje u aktivnostima planiranja, organizacije i rukovođenja radom Biblioteke, obezbjeđenja finansijskih sredstava za rad Biblioteke, izrade programa rada i razvoja Biblioteke, unutrašnje organizacije i sistematizacije radnih mjesta, usklađivanja rada sa osnivačem, Ministarstvom i drugim ustanovama kulture, zapošljavanja i raspoređivanja radnika, odlučivanja o pravima i obavezama zaposlenih, informisanja osnivača i zaposlenih o radu Biblioteke i drugim pitanjima u skladu sa zakonom i Statutom.

4.1. Pravno-kadrovski poslovi

Pravno-kadrovski poslovi u tekućoj godini su započeti procedurom za izradu Plana za korišćenje godišnjih odmora u Biblioteci, u skladu sa Član 83 Zakona o radu. Na osnovu istog se izrađuju Rješenja o korišćenju godišnjih odmora. U skladu sa Zakonom o radu, Opštim kolektivnim ugovorom i Granskim kolektivnim ugovorom za oblast kulture izrađuju se i Rješenja o drugim odsustvima.

Na osnovu Zahtjeva Ministarstva javne uprave, a u skladu sa članom 158 Zakona o upravnom postupku (Sl.list CG br.56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), izrađen je i predat 06.02.2024. Izvještaj o postupanju u upravnim stvarima za 2023.

Saglasno Zakonu o sprječavanju korupcije (Sl.list CG br. 53/14, 42/17 i 73/23), u martu je izrađen i predat Agenciji za antikorupciju godišnji Izvještaj o sprovođenju plana integriteta za 2023. Upitnik – Procjena efikasnosti i efektivnosti plana integriteta je predat 10.09., a novi Plan integriteta je usvojen 27.09.2024.

U skladu sa izmjenama pozitivnih zakonskih propisa ažurirana je Procedura odobravanja službenog putovanja, Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja bibliotečke građe, korisničkih servisa i usluga i Pravilnik o zaštiti na radu. Izradi Pravilnika o zaštiti na radu je prethodila Odluka

o izradi akta procjene rizika za sva radna mjesta u Biblioteci. Naime, po našem zahtjevu odobrena su nam sredstva za izradu istog akta, nakon čega je donesena odluka i angažovan *Institut za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu Podgorica*, time smo ispunili obaveze propisane Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu (Sl.list CG br.34/14 i 44/18). Po preporukama interne revizije donijet je i Pravilnik o radnom vremenu i evidentiranje prisustva na radu zaposlenih i nova Procedura za obračun i isplatu zarada zaposlenih.

U svom radu, a u smislu konkretnih upravnih postupaka, Biblioteka izdaje uvjerenja, sprovodi postupke javnih nabavki, izdaje ovlašćenja, donosi rješenja o korišćenju godišnjih odmora, donosi rješenja u vezi sa zahtjevima za slobodan pristup informacijama, kao i druge akte u kojoj kao javnopravni organ – javna ustanova, upravnim aktom odlučuje ili drugom upravnom aktivnošću utvrđuje ili na drugi način utiče na prava, obaveze ili pravne interese fizičkog lica, pravnog lica ili druge stranke, u smislu samog Zakona o upravnom postupku. U decembru smo okončali i postupak pokrenut pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, za pravo na naknadu troškova prevoza na rad i sa rada. Nakon tumačenja Odluke Ustavnog suda Crne Gore odluka Direktora je da se to pravo ovim putem ne može priznati. Blagovremeno smo odgovarali na sve dopise, te dostavljali tražene informacije nadležnim ministarstvima.

Nakon izmjena Zakona o autorskom i srodnim pravima od juna smo započeli procedure i zaokružili postupak dobijanjem “Rješenja o upisu u registar ovlašćenih lica” za transponovanje knjiga iz crnog tiska u pristupačne formate, čime je Biblioteka za slijepe Crne Gore postala prvo ovlašćeno lice za ovu djelatnost.

4.2. Finansijsko računovodstveni poslovi:

Biblioteka za slijepe Crne Gore je u navedenom periodu obavljala uobičajene finansijsko računovodstvene poslove, predviđene opštim aktima Ustanove i u skladu sa Zakonom o Budžetu za 2024.

Izvršeno je usaglašavanje svih plaćanja po pozicijama, u skladu sa odobrenom mjesečnom dinamikom korišćenja budžetskih sredstava Biblioteke, za tri kvartala i izvještaj je dostavljen Ministarstvu finansija u propisanom roku.

Biblioteka je redovno izmirivala obaveze po osnovu zarada i naknada po projektima prema zaposlenima i angažovanim saradnicima i u skladu sa tim, dostavljani su potrebni podaci, obrasci i sl. Ministarstvu finansija, nadležnim fondovima i Upravi prihoda i carina.

Formirana je popisna komisija koja je u propisanom roku obavila popis osnovnih sredstava, potraživanja i obaveza u skladu sa dobijenim instrukcijama i tabelama iz matičnog Ministarstva, nakon čega je usaglašeno stvarno sa knjigovodstvenim stanjem. Izvještaj o izvršenom popisu predat je Upravi za imovinu u predviđenom roku.

Zahtjevi za budžetskim sredstvima po mjesečnoj dinamici, kao i pristigle fakture redovno su dostavljani nadležnom Ministarstvu. Akcioni plan za implementaciju preporuka državne revizorske institucije za III kvartal 2024. i Portfolio dugova za isti period izvještavanja poslat Ministarstvu finansija i Ministarstvu kulture i medija u predviđenom roku. Godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2023. sačinjen je i dostavljen Ministarstvu.

U izvještajnom periodu redovno su obrađivani i plaćani računi dobavljača za isporučenu robu i izvršene usluge i redovno knjiženi u računovodstvu Biblioteke.

Mjesečni upitnik o zaradama zaposlenih za dvanaest mjeseci 2024. – obrazac RAD-1 dostavljan je Upravi za statistiku svakog 15. u mjesecu. Uporedno, IOPPD obrasci o zaradama i naknadama zaposlenih su objavljivani na portalu Uprave prihoda i carina.

Tokom navedenog perioda Odjeljenje opštih poslova radilo je u skladu sa propisima o kancelarijskom poslovanju i po tom osnovu, pored ostalog, realizovano je sljedeće:

- u djelovodnom protokolu zavedeno je ukupno 672 akta;
- donijeta su 23 rešenja;
- donijete su 43 odluke.
- vozač je redovno obavljao svoj posao, kako uslugama prevoza direktora i po potrebi zaposlenih, tako i distribucijom pošiljki, obavljao isporuku publikacija u okviru servisa kućne dostave knjiga i slično.